Nisâ 34 Kadınlar Dövülür Mü

Gayrimüslimlerin en çok itiraz ettikleri âyetlerden birisi Nisâ 34’tür:

“Allah’ın, (iki cinse) birbirinden farklı özellik ve lütuflar bahşetmesi ve mallarından harcama yapmaları sebebiyle erkekler kadınların yöneticisi ve koruyucusudurlar. Sâliha kadınlar Allah’a itaatkârdır; Allah’ın korumasına uygun olarak, kimsenin görmediği durumlarda da kendilerini korurlar. (Evlilik hukukuna) baş kaldırmasından endişe ettiğiniz kadınlara öğüt verin, onları yataklarda yalnız bırakın ve onları dövün. Eğer size itaat ederlerse artık onların aleyhine başka bir yol aramayın; çünkü Allah yücedir, büyüktür.”

Bu âyette kadınların dövülmesinin emredildiğini söylüyorlar. Peki bu âyet gerçekten şiddet için mi indi? Bu konuyu analiz edelim.

İlk başta âyetin nüzul sebebine bir göz atalım:

Katâde'den rivâyette o şöyle diyor: “Bu âyet Sa'd b. er-Rabi hakkında indi. Sa'd, Ensarın reislerindendi. Karısı Habîbe binti Zeyd de Ensardandı. Bir gün karısı kendisine kafa tutunca Sa'd onu tokatladı. Rasuli Ekrem (s.a.) "Kocasından kısas (aynısıyla cezalandırma) hakkını alsın" buyurdu. Kadın babası ile bunun için dönüp giderlerken Resûlullah (s.a.) onlara şöyle seslendi: "Dönünüz. İşte Cebrail (a.s.) bana geldi ve Allah Teâlâ onunla şu ayeti indirdi." Hz. Peygamber âyeti okuduktan sonra şöyle buyurdu: Biz bir iş istedik, Allah Teâlâ bir iş diledi. Onun dilediği daha hayırlıdır. Bu şekil kısas kaldırılmıştır.” [1]

Buradan iki delil çıkartabiliriz: İlk olarak, Peygamber vahiy almasa niye kendisi Kur’ân’ın söylediğinden farklı bir şey diyor? Bu demektir ki Peygamber vahye tâbidir. Onun fikri vahiyden sonra gelir.

İddia: Peygamber erkekleri düşündüğü için ve kendisi erkek olduğu için fikir değiştirdi.

Cevap: İlk olarak, hadise baktığımızda durumun böyle olmadığını kolaylıkça görebiliriz. Hadiste şöyle deniliyor: “Biz bir iş istedik, Allah Teâlâ bir iş diledi.” Yani bir fikir değiştirme söz konusu değil. İkinci olarak, hadisin sonunda ‘Allah’ın dilediği daha hayırlı’ deniliyor. Yani buradan anlıyoruz ki Peygamber böyle dilemiyordu. Peygamberin kadınlara vurulmasını istemediğini hadislere bakarak kolayca görebiliriz. Onlarca hadis bunu kötülüyor. Üçüncü olarak, Peygamber erkekleri düşündüğü falan yok. Onlarca âyet kadınların şikayeti hakkında inmiştir Yani kadınları kocalarına karşı korumak için. Dördüncü olarak, Peygamber dilediğini hükmedebilir yani kimse laf atamaz. Âyetler diyor ki: Peygamberin hükmüne razı olmadıkça bir kişi iman etmiş olmaz. [2] Beşinci olarak, Peygamber hiçbir zaman hanımlarını dövmedi. [3] Yani bu âyet lehine değil. Aleyhine bile olabilir nitekim tokadı yiyen kadın ve babası İslam’dan uzaklaşabilir. Buradan şu soru da çıkar: Peygamber niye hiç kullanmayacağı bir âyeti uydurdu?

Peki ikinci delil nedir? İkinci delil şöyledir: Peygamber niye sevmediği bir şeyi âyet olarak yazdı? Niye hoşlanmadığı bir şeyi emretti? Hem de bu hadisten şunu anlıyoruz: Peygamber kadın düşmanı değil. Peygamber sadece vahye uyuyor yoksa kendisi böyle bir şey istemiyor.

İddia I: Kadını dövmek zülüm değil mi?

Cevap: İlk olarak, İslam'da her kişi her yaptığının hakkını ödemeli ve Kıyâmet günü zaten ödeyecektir. Mesela zina yapan kadın veya erkek 100 sopa yemelidir. [4] Nisâ 34'te de haksızlık yapan bir kadın var. Bu kadın naşize kadındır. Peki nüşûzluk nedir? Nüşûzluk evlilik haklarını yerine getirmemektir yani bir kadın için kocasına itaat etmesi gereken şeylerde etmemesi olarak ifade edilebilir. Yani bu konumda dövülenin haksızlık yapan bir kişi olduğunu görüyoruz. Haksızın hakkını vermek ne zamandan beri zulüm oldu?

İkinci olarak, âyet hiçbir şekilde hemen dövmeyi müsaade etmiyor. Bunun aşamaları vardır. İlk olarak, koca kadına sabretmeli, ona iyi davranmalı. [5] Sonra kadın uyarılmalı, sonra yataktan ayırt edilmeli. Bundan sonra sert söz söylenilir: İslâm âlimleri bütün bu barış yöntemlerine rağmen eğer kadın serkeşliğini ve isyanını/nüşûz halini bırakmıyorsa, eşinin hiddetle sert bir söz söyleyebileceğini ifade etmişlerdir. Eğer bu 'sert söz' amaca ulaştırıyorsa bunun darptan daha öncelikli bir yöntem olduğunu; zira darpta/dövmede 'kalıcı kırgınlık' riskinin bulunduğunu belirtmişlerdir. [6] Eğer bu da olmuyorsa kadın dövülebilir. Râzî, ilgili ayeti, nüşûze halindeki kadın için uygulanması gereken ıslah aşamalarının hafiften başlatılıp zora doğru sıralanmasını, amacın, kadını incitmek olmadığına delil gösterir. Buradan biz anlarız ki: Âyette bahsedilen kadın, gerçekten kıt kadınlardır. Laftan anlamayan kadınlardır.

Üçüncü olarak, bu âyetteki dövme şiddetli bir dövme değildir. Nitekim Peygamber efendimiz veda hutbesinde şöyle buyuruyor:

"İnsanlar, kadınlara iyi davranmanızı tavsiye ediyorum. Çünkü onlar, sizin himayeniz altındadır; bunun dışında bir tahakküme hakkınız yoktur. Şayet apaçık bir iffetsizlik yapacak olurlarsa onlarla yataklarınızı ayırın ve kendilerini hafifçe dövün. Eğer (iffetsizlik durumundan vazgeçerek) sizi dinlerlerse artık onları hırpalamaya bahane aramayın (daha ileri gitmeyin). Şunu bilin ki, sizin kadınlar üzerinde haklarınız olduğu gibi, kadınların da sizin üzerinizde hakları vardır. Sizin onlardaki haklarınız, yatağınızı yabancılardan korumaları, müsaadeniz olmadıkça hoşlanmadığınız kimselerin evinize girmesine izin vermemeleridir. Onların sizin üzerinizdeki hakları ise kıyafetleri ve beslenmeleri konusunda gerekeni en güzel biçimde yapmanızdır." [7]

Denildiği gibi bu dövme hafif bir şekilde olmalıdır. Tefsirlerde bu konu hakkında şöyle buyruluyor:

"Fazla acıtmayacak derecede dövmek. Bu, acıtacak şekilde olmamalıdır. Meselâ omuzuna el ile veya misvak yahut hafif bir çubukla hafif şekilde üç kere vurulabilir. Çünkü maksat ıslah etmek olup başka bir gaye yoktur. Cessâs'ın Cabir b. Abdillah yoluyla tahricine göre Hz. Peygamber (s.a.) Arafat'ta vadide hutbe irad edip şöyle buyurdu: "Kadınlar hakkında

Allah’tan korkunuz. Şüphesiz ki onları Allah’ın emanetiyle aldınız ve Allah’ın kelimesi (nikâh akdi) ile ferclerinden helâl olarak yararlandınız. Sizin onlar üzerindeki hakkınız yatağınızı yabancılardan korumalarıdır. Hoşlanmadığınız kimselerin evinize girmelerine izin verirlerse onları hafif şekilde dövünüz. Onların sizin üzerinizdeki hakları da yemelerinde ve giyimlerinde onlara iyi bakmanızdır.” İbni Cerir et-Taberî de bunun benzeri bir hadisi rivayet etmiştir. İbni Cüreyc de Atâ’nm şöyle dediğini rivayet etmektedir: Fazla şiddetli olmayan dövme misvak ve benzeri şeyle olur. Aynısı İbni Abbas’tan da nakledilmektedir. Katade, bunun iz bırakmayacak hafif bir dövme şeklinde olduğunu söylemektedir.” Dövme helake götürecek şekilde olursa kocasının tazminat ödemesi lâzım gelir. Kur’an öğretirken, eğitim sırasında meşru olmayacak şekilde çocuğu döven hocanın tazminat ödemesinin vacip olması gibi. Kocanın peşpeşe aynı yere vurmaması, yüze vurmaktan da sakınması gerekir. Çünkü yüz, güzelliklerin toplandığı bir yerdir. Vururken bir şey kullanmamalı, hafif bir şekilde vurmaya dikkat etmelidir. Zira gaye o fiilden vazgeçirmek ve te’diptir, yoksa bazı cahillerin yaptığı gibi acıtmak, eza ve işkence etmek değildir. Hafif şekilde dövmek mubah olduğu halde alimler terk edilmesinin daha faziletli olduğunda ittifak etmişlerdir. İbni Sa’d ve Beyhakî’nin Hz. Ebubekir es-Sıddîk (r.a.)’in kızı Ümmü Kulsûm’den, şöyle dediğini tahric etmişlerdir: Erkekler kadınları dövmekten nehyedilmişlerdi. Sonra Resulullah (s.a.)’a kadınları (cüretlerini artırdıkları) şikayet edince o da dövme hususunda erkekleri serbest bıraktı ve şöyle buyurdu: “Hayırlılarınız dövmeyecektir.” Hz. Ömer (r.a.) de bu konuda: “Onları hayırlılarınız olarak bulmayacaksınız.” buyurmuştur. Muamelede iyiliği emreden: “Ya iyilikle tutmak, ya da güzellikle salmak […]” [8] âyetinin de gösterdiği şekilde hadis ve eser (sahabi sözü), dövmeyi terk etmenin daha iyi ve evlâ olduğuna delâlet etmektedir. Başka bir hadis de bu hususu teyit etmektedir. “Biriniz karısını köle döver gibi dövüyor, sonra da günün sonunda onunla aynı döşekte mi yatıyor!..” Şayet size itaat ederlerse artık onlar aleyhine onları dövmek için, zarar vermek için bir yol, bahane aramayın. Yahut işkence ve eziyet verecek bir yol kullanarak onlara zulümde bulunmayın. Şüphesiz ki Allah Teâlâ, evvelden de, halen de çok yüce ve çok büyüktür. Kahhâr ve Kadîr sıfatlarına maliktir. Kadınlara karşı da adildir, onların haklarını da tam olarak alır. Siz erkekler kuvvetiniz, makam ve mevkiniz, dereceniz sebebiyle gurura kapılmayınız. Bu, kadınlara zulmetmeleri durumunda kocalara yönelik bir tehdittir. Denilmiştir ki: Bundan maksat kocaları, kadınların tevbelerini kabul etmeye teşviktir. Yüce ve büyük Allah Teâlâ asi kulların tevbesini kabul ettiğine göre sizlerin kadının tevbesini kabul etmeniz daha uygun ve lâzımdır.” [9]

“Etki ve iz bırakmayacak, kemiğini kırmayacak, herhangi bir uzvunu çirkinleştirmeyecek, dürtmek ve benzeri şekilde olacak.” [10]

“Asla ölümüne sebebiyet vermeyecek, kamçı ve sopa ile olmayacak, bükülmüş mendil gibi bir şeyle olacak.” [11]

Görüldüğü gibi, bu dövme şiddetli falan değildir. Bu âyet erkekler üzerinde inseydi emin olun ki hiçbir erkek bunu şikayet etmezdi. İster şiddet olsun, ister olmasın. Şahsi olarak hiçbir sorun görmezdim. Ama kadınlar ise bunu abartıyorlar. Bu da kadınların duygusal olduğunu gösteriyor. Şiddetli olmayan bir dövme zulüm olabilir mi?

Dördüncü olarak, kadına iyi davranmayı emreden, onların hatalarını affetmeyi emreden, en hayırlılarımızın hanımlarına karşı en hayırlılarımızın olduğunu söyleyen ve onları dövmekten meneden sayısızca hadis ve âyet vardır. [12] Peygamberimizin hiçbir hanımına el uzatmadığını biliyoruz. [3] Onda güzel bir örnek olduğunu biliyoruz. [13] Yine Peygamber şöyle buyuruyor: "Kadına, ancak asalet ve şeref sahibi kimseler değer verir. Onları hor gören ve onlara ihanet edense, kötü ve aşağılık kimselerdir." [14]

Hz. Peygamber (s.a.v) zor günlerinde bile eşlerine zaman ayırarak sevgi ve şefkatle iltifat ediyordu. [15] Yine Peygamber hanımını döven bir kişiyi o kadından boşattırmıştır. [16] Başka bir hadiste şöyle bir olay oluyor:

Fâtıma Bint-i Kays rivâyet ediyor: "Kocası Ebû Amr İbn-i Hafs, kendisini üç talâkla boşamasının akabinde Resûlullah (s.a.w.), Fâtıma Bint-i Kays'ın, İbn-i Ümmü Mektûm'un evinde iddet beklemesini emretmiş ve ona: ″İddetin bittiğinde bana haber ver″ demiştir. Fâtıma Bint-i Kays iddetini tamamlayınca, Muâviye b. Ebû Süfyan, Ebû Cehm ve Usame b. Zeyd ona talip olmuşlar. Resûlullah Sallallâhu aleyhi ve sellem: ″Muâviye, malı olmayan fakir bir adamdır. Ebû Cehm ise, kadın döven bir kimsedir. Fakat Usâme b. Zeyd farklı!″ buyurdu. Fâtıma Bint-i Kays eliyle işâret ederek (beğenmeyerek): ″Usâme, Usâme" demiş. Resûlullah Sallallâhu aleyhi ve sellem de Fâtıma Bint-i Kays'a: ″Allah'a itaat etmek ve Resûlüne itaat etmek senin için daha hayırlıdır″ buyurdu. Bunun üzerine ben, Usâme ile evlendim ve bu evliliğimden çok memnun oldum." [17]

Peygamber kadını hayırlı biriyle evlendirmekle onu dövebilecek bir kişiyle evlenmesini menetiyor. Konumuz olan âyetten iki âyet sonra kadına iyi davranmak emrediliyor: "Allah'a kulluk edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anne babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yakın arkadaşa, yolcuya, ellerinizin altında bulunanlara iyi davranın. Allah kendini beğenen ve böbürlenip duran kimseyi asla sevmez." [18]

Bu âyetteki 'yakın arkadaş' hanımlarımızı ifade ediyor. [19] Koca zina gibi çirkin bir işi işleyen hanımını görse bile o adam o kadını dövemez. [20] Bu kadar hadis ve âyet içinden bir tanesini cımbızlamak nedir?

Beşinci olarak, erkek, namusu lekeleyecek bir davranışta bulunmayan, yalnızca nâşize olan (nüşuz yapan) karısını dövemez, ancak ona karşı öfkesini ortaya koyabilir. [21]

Altıncı olarak, kadın kendini düzeltebilir. İlla dövülecek değil. Eğer 'yapamam, hayır' diyorsa, kendisi güzellikle 'hul' yoluyla ayrılabilir. [22]

Yedinci olarak, âyet kadını koruyor nitekim kişi hanımına karşı öfkelenirse bile ona vuramaz. Buradaki dövme günümüzdeki gibi sinirlenince kalkıp kadını döven kendi egosunu tatmin eden bir erkek anlayışını yansıtmıyor. Böyle bir anlayışı kaldırıyor ve kadını sinirlenince hemen dövülmekten koruma altına alıyor. Çünkü erkek ilk aşamada çok sinirlenir ama bu erkeğe hemen döv demiyor. Erkek önce nasihat edip sonra yatağını ayırdığında ise zaten ilk sinir hali yatışmış olacaktır ve basit sıkıntılar çözülmüş olacak böylece basit olaylar yüzünden kadının üzülmesi engellenmiş olacaktır. Bu yüzden ayet erkeğe sinirlenince hemen kalkıp kadını dövme yolunu kapatmış oluyor. [23]

Sekizinci olarak, Allah âyetin sonun iki sıfatını koymuş. Peki bu sıfatlar niye var?

“Cenâb-ı Hak, "Yani onlar bu terbiye etme esnasında geçimsizliklerinden vazgeçip, itaat ederlerse, işi yokuşa sürmek ve eziyet etmek maksadıyla onlan dövmeye ve onları yataklarında yalnız bırakmaya bir yol aramayınız. Çünkü Allah çok yücedir, çok büyüktür" buyurmuştur. Allah'ın yüceliği, cihet bakımından değil ve büyüklüğü cüsse bakımından değildir. Aksine O, bütün mümkinât hakkında kudretinin mükemmel ve meşîetinin geçerli olması bakımından yüce ve büyüktür. Allah’ü Teâlâ'nın âyetin sonunda bu iki sıfatını getirmesi, son derece yerindedir. Bu, şu bakımlardan yerinde ve güzeldir: a) Bu ifâdenin maksadı, kocaları hanımlarına zulmetmeleri konusunda tehdit etmektir. Bunun manası, "Her ne kadar kadınlar sizin zulmünüzü defetme hususunda zayıf, haklarını alma hususunda âciz iseler de, Allah’ü teâlâ yüce, kahir, büyük ve kadirdir. Onların haklarını sizden alır ve onlar için adaletini icra eder. Binaenaleyh onlardan daha güçlü kuvvetli ve derece bakımından daha yüksek olmanız sebebi ile aldanmayınız" şeklindedir. b) Onlar size itaat ettiklerinde, daha güçtü ve kuvvetli olduğunuz için, onlara zulmetmeyiniz. Çünkü Allah da sizden yüce ve her şeyden büyüktür. O, hak olmayan şeylerle mükellef tutmaktan münezzehtir. c) Allah’ü teâlâ yüce ve büyük olmasına rağmen, sizi ancak gücünüzün yeteceği şeylerle mükellef tutuyor. İşte siz de aynı şekilde, o kadınları, sizi sevmekle mükellef tutmayınız. Çünkü onlar buna güç yetiremezler. d) Allah, yüce ve büyük olmasına rağmen, isyankâr kimseyi, tevbe ettiği zaman, sorumlu tutmuyor ve hatta onu bağışlıyor. Binaenaleyh kadın geçimsizliğine pişman olup bu huyundan vazgeçtiğinde, sizler onun tevbesini kabul edip onu cezalandırmamaya daha lâyıksınız. e) Allahü teâlâ, yüce ve büyük olmasına rağmen, kulların zahirî halleri ile yetiniyor ve onların içlerindekini ortaya dökmüyor. Binâenaleyh kadınların zahirî halleri ile yetinip, onların kalplerindeki sevgi ve buğzu araştırmamanız sizin için daha uygun bir davranıştır." [11]

Bunları değerlendirirsek, kadının aşağılanması gibi bir durum olmadığını görüyoruz. Bunun nedenlerinin sosyolojik olduğunu anlıyoruz. Ateistler ne istiyor anlamıyorum. Erkekler tüm zulümlere sabretsin kadın ise her şeyi yapsın mı? Bu nasıl bir mantıktır? Kadın ne öğütten anlıyor ne de birlikte yatmamaktan. Ne yapılmalı bu durumda? Ayrılmak mı yoksa dövmek mi? Bunu inceleyelim: Daha önce gördüğümüz gibi burada bahsedilen kadın ayrılmayan kadındır. Eğer kadın ayrılmak için uymuyorsa, hul yoluyla boşanır. Hem de koca ayrılmaya yol açacak şekilde dövemez amaç ıslah etmektir. Buna göre ayrılma şıkkı ortadan kalkıyor. [24] Elimizde tek ikinci seçenek kalıyor. Buna göre dövme konusu gayet mantıklı. Zaten gördüğümüz gibi bu dövme şiddetli değildir. Amaç kadını korkutmaktır nitekim kadınları alttan alınca kendileri genelde karşı tarafı ezmeye çalışıyor. Bunu engellemek için dövmeye müsaade vardır. Zaten İslam’da boşama hiç hoş görülmemiştir nitekim Peygamberimiz şöyle buyuruyor: “Yüce Allah’a en sevimsiz gelen meşru işlerden biri, boşanmadır.” [25]

Hem bir kadının kocasına itaat etmeyip hemen boşanması erkeğe büyük bir zulümdür. Kadın boşanarak çok fazla bir şey kaybetmezken erkek çok fazla şey kaybetmektedir. Erkek evlenince mehir ve nafaka vermeli hatta boşanınca kadının nafakasını devam ettirmeli. Bu kadar şeyi boşuna kaybetmemesi için Allah erkeklere eşlerini ıslah etme yetkisini vermiştir. Bazı kadınlar vardır, söz bazen yetersiz kalır, idare edilmek istenirler, biraz sert erkeklerden

hoşlanırlar. Buna örnek vermek gerekirse herkesin tanıdığı bir ünlünün durumu anlatması şöyledir; Demet Akalın:

“İki tokat atsa boşanmazdık. İncir çekirdeğini doldurmayacak şeylerden kavga çıktı. Genelde çıban başı benim. Zor bir kadınım. Problemler benden çıkıyor. Oğuz'un benden tek bir isteği vardı; İstanbul'da sahneye çıkmamı istemiyordu. Huzurumuz bozulur diye düşünüyordu ki haklıydı da. Sonunda sözüne geldim ama Oğuz'un. Belki iki tokat atsaydı otururdum. Ama Oğuz böyle biri, hayatta yapmaz. Kavga ederken bile sesini yükseltmez. Boşanalım dediğin de bağırıp, çağırsaydı, ben dururdum. Biraz maçoluk istiyorum.” [26]

Fars haber ajansının verdiği haber göre, Tahran’da aile mahkemesine başvuran 24 yaşındaki kadın, dilekçesinde, “Eşim çok iyi huyludur halbuki ben şiddet uygulamasını istiyorum, eğer bunu yapmazsa kendisinden ayrılmak istiyorum” diyerek şikayetçi oldu. 28 yaşındaki koca ise mahkemeye gelerek, “Ben karımı çok seviyorum o yüzden kendisine şiddet uygulamıyorum. Onunla nazik davranıyorum ve şiddet uygulamak için bir neden yoktur” diyerek savunma yaptı. Kocasının bu tavrından dolayı ayrılmakta ısrar eden kadın, eşini ikna etmeyi başardı. Koca, mahkemeye verdiği taahhütte eşine şiddet uygulayacağını kabul etti. [27]

Dövmenin faydalı olabileceği başka bir duruma da bakalım: Arkadaşınız sizi çok sinir etmiştir, laftan anlamıyordur siz de artık sabrınızın taştığını ve elinizden bir kaza çıkacağını göstermek amaçlı elinizi kaldırıp vuracakmış gibi yaparsınız o da psikolojik olarak ayvayı yedim diyerek kaçar ve daha sizi rahatsız etmez. Bu tarz psikolojik etki yani yapmayıp da yapma etkisi gösterme örneklerini çokça arttırabiliriz, mesela rehine alma da böyle bir şeydir öldürmezsiniz ama öldürecekmiş veya öldürmüş gibi tepki oluşturursunuz, bunu yapmanızın sebebi de karşı tarafın aklını çelmektir, tehdit ihtar ikaz gibi durumlar hayatımızın bir parçasıdır, realitedir, pek çok kez bir şeyi yapmadan önce yapacağımıza dair ön bir ihtar veririz. Hem kadını dövme şiddetli şekilde olmadığı için boşanmak yerine Nisâ 34’teki şeyleri tek tek uygulamak çok daha faydalı olacaktır. Kadın yataktan ayırt edilmeye yani cinsel ilişkiden uzak tutulmaya dayanamıyorsa o geri kocasına itaat ederek, kocasının önemini anlayabilir. Hala kadın itaatsizliğe devam ediyorsa onu dövmeyle korkutmak onun dönmesine neden olabilir. Dönmüyorsa da zaten hafif bir dövme olduğu için kadına zarar verilmiş olunmuyor. Bu da hemen ayrılmaktan daha önemlidir. Olayın psikolojik yönüne işaret eden, hedef ve uygulama açısından bunun şiddet olarak yorumlanamayacağını anlatan, benzer bir görüşte de şöyle denilmiştir:

“Nisâ sûresi, aile içi problemin kadının aile hukukunu ihlâlinden kaynaklanması halinde vurmayı da kapsayan tedbirler öngörmüştür. Ancak bu âyet ne saik ne de sonuç olarak, ne de hedef ve uygulama açısından şiddet olarak yorumlanamaz. Kadına şiddete alet edilemez. Çünkü şiddet zulümdür, Allah kullarına zulmedici değildir. Burada kadının nüşûzü sebebiyle, sınırlı biçimde bir te’dibden bahsedilmekte, nüşûz aile bireylerine de zarar vereceğinden dolayı te’dib uygulamasından söz edilmektedir. Boşanmak topluma uygulanan bir şiddettir. Kadına uygulanacak olan darb semboliktir. Sembolik bir vuruş ile (kadına) hareketini fark ettirebilmek ve durumun ciddiyetini hatırlatmaktan ibarettir. Bunun psikolojik boyutu vardır; kibire karşı tedavidir. Bu evliliğe devam edebilecek kanalların tamamen kapanmadığı

durumlarda evliliği kurtarabilmek için söz konusudur. Çünkü boşanma topluma külfettir. Evliliğin hiçbir şansının kalmadığı durumlarda ihsan üzere boşanmak esastır.” [28]

Yine başka bir nokta da şöyle: İmam Mâtürîdî’ye göre kadınların eğitimi yöneticilere değil de kocalara havale edilmiştir. Çünkü yöneticilerin te’dibi hapis, dövmek ve buna benzer hoş olmayan şekillerde gerçekleşir. Ayrıca bu konuda (eşler arasında) örtülü kalması gereken şeyler vardır. Genelde hâkimin yanında bunları açıklamak için bir yol bulunmaz. Hem sorunlar tahammül edilmeyecek kadar bazı dar vakitlerde meydana gelmektedir. [29] Biz burada bir rahmet görmekteyiz nitekim erkek daha büyük cezalar almaktadır. Örnek olarak erkek nafaka (kadının hakkı) vermezse kendisi hapsedilir. [30] Siz hangisini seçersiniz? Hapsedilmek mi yoksa terbiye için hafifçe dövülmek mi? Ki dövmekten kaçınmak daha faziletli olduğu halde.

İyice bilinmeli ki her şey sevgi ile olmaz. PKK’lı bir kadın sırf kadın diye cezalandırılmayacak mı? Ona da mı sevgi ile konuşulmalı? Kısacası, bu âyete itiraz edenlerin mantığı budur. Psikolojide ‘ben dili sen dili’ diye bir şey vardır. Örneğin bir çocuk yaramazlık yapsa veya derse geç gelse. Bu çocuğa ‘niye derse geç geliyorsun?’ denilmez. ‘Derse geç gelmen beni üzüyor, bana şöyle oluyor, böyle oluyor ...’ denilir. Ateistler de bu üslubu göklere ve yere sığdıramıyorlar. “Bu muhteşem bir üslup, sürekli bunu kullanmalıyız.” demeye getiriyorlar. Bunun temelinde ise hümanizm yatmaktadır fakat hümanizm her yerde geçerli olan bir şey değildir. ‘Ben dili sen dili’ olayını her seferinde kullanmak, karaktersiz nesillere yol açar. Çocuk bizim üzülmememiz için ya da ona bir şey demeyelim diye bir şey yapmamaya başlar. İşte bu yanlıştır, bu karakterin onda oturması lazım, karşıdaki kişi önemli olmamalı. “Ben zaten iyiyim, ben zaten dersime geç kalmam.” demelidir. Peki bunun konuyla alakası nedir? Şöyle ki: Üstteki biri, amir biri, altındaki olanla ‘ben dili’ ile konuşamaz. Misal olarak, hiç şöyle bir komutan gördünüz mü: “Hey askerlerim sizin hazır ola geçmemeniz bana çok elem veriyor.” Bunu söyleyen bir komutanı kim alaya almaz? Peki bu komutanın ne demesi gerekir? “Dikkat!” diyerek herkesin hazır olması gerekir. “Kalk!” diye bağıracak, herkes kalkacak vs. Yani sert bir dil ile hitap edecek. Üst alta hitap ederken, yeri gelirse emreder, ‘ben dili’ ile konuşamaz, ‘sen dili’ ile konuşur yani: “Sen gel! Sen git! Sen yap!” demelidir. Ya da şöyle: Bir hırsıza gidip nasihat edemeyiz. Ona gidip “Hırsız kardeş, bak evime girmen beni çok rahatsız ediyor, bana çok zarar veriyor, bana böyle yapmanı istemiyorum, bu beni üzüyor.” denilir mi? Hayır, “Kes sesini! Otur!” deriz, hatta ona vurarız. Bir tane daha örnek vereyim: Bu örnek Türkiye’de çözüm süreci olmuştur. PKK’ya ‘ben dili’ ile konuşuluyordu. Yani şöyle deniliyordu: “Bakın bunu yapmanız bizi zor duruma sokuyor, şöyle yapmayın, böyle yapmayın ...” PKK ne yapıyordu? Dalga geçiyordu. Ne zaman ki kafalarına sığınak delici bombalar yağdırıldı, “Tövbe, teslim!” demeye başlamışlardır. Bu ne demek oluyor? Ateistlerin övdükleri ‘ben dili’ her zaman yararlı olan bir şey değil. Ki hatırlatayım âyetin başında yine de ‘ben dili’ emrediliyor.

Unutmamak gerekir ki bütün hukuk sistemlerinin kendine mahsus özelliği vardır. Darp konusu da İslâm ceza hukukunun caydırıcı karakterinden kaynaklanan bir husustur. Ceza ve mükafatlarda niyet ve amacın rolü büyüktür. Dolayısıyla cezalar hükümlere, hükümler de niyet ve amaca göre şekillenir. Mesela, öldürme olayı sonuçta aynı olmasına rağmen

‘hataen‘ veya ‘kasten‘ olmasına göre farklı hüküm alır ve farklı ceza gerektirir. Bu nedenledir ki, ıslahı amaçlayan darp/dövme ile fesadı amaçlayan ‘zina isnadı’, hükmün beyanı ve cezanın terettübü açısından aynı değildir. Birincisinde hem isyankâr kadın hem de aile kurtulurken, ikincisinde masum ve iffetli kadının hem şeref ve onuru lekelenmekte hem de ailesi yıkılmaktadır. Yine belirtelim ki bir kişiyi terbiyeyle dövmenin aşağılanma ile alakası yoktur nitekim İslam’da erkek de devlet tarafından bazı suçlar için dövülür mesela alkol içmek, çocuk (erkek veya kız) da dövülür terbiye için (hafif olma şartıyla).

İddia I: Âyette ‘endişe ettiğiniz’ deniliyor. Buna göre erkek sırf endişe ettiği için hanımını dövebilir, bu zulüm değil midir?

Cevap: Âyetteki ‘endişe’ bilmek anlamındadır. [31] Buna pek çok delil sunulabilir: İlk olarak, âyetin sonundaki sıfatların neye işaret ettiğini gösterdik. Bu sıfatlara göre erkek haksızlık yapamaz, zulmetmek için kadına vuramaz. Buna göre kadınların itaatsizlik yaptığı kesinlikle bilinmeli.

İkinci olarak, âyette ‘eğer size itaat ederlerse onların aleyhine başka bir yol aramayın’ deniliyor. Yeniden itaat etmeleri için kadınlarda itaatsizlik olması lazım. Yani kadınların itaatsiz olması önceden bilinmeli.

Üçüncü olarak, âyette aşamalı bir süreç vardır. Kadına vurulmadan önce öğüt vermek lazım. Öğüt verilirken kadının itaatsiz olup olmadığı bilinmeli sonraki aşamaya geçmek için.

Dördüncü olarak, veda hutbesinde söylenen sözlere bakarsak, kadının kocasının haklarını yerine getirmediği halde dövmeye müsaade ediliyor.

İddia II: Peygamber Hz. Âişe’ye vurmuştur:

Âişe (r.a.) rivâyet ediyor: “Peygamber (asm), yanımda kalması gereken bir gece geldi ve ridasını çıkardı, ayakkabılarını çıkardı ve onları ayak tarafında bıraktı. İzarının bir ucunu yatağına açtı ve yanı üzere yattı. Fazla zaman geçmeden o benim uyuduğumu sandı, yavaşça ridasını aldı, yavaşça ayakkabılarını giydi, (yavaşça) kapıyı açtı ve çıktı. Sonra kapıyı yavaşça kapattı. Ben de örtümü başımın üzerine saldım, başımı da örttüm. Sonra izarım ile de kapandım. Sonra onun izinden yola koyuldum." "Nihayet Baki mezarlığına geldi. Uzunca ayakta durdu. Sonra üç defa ellerini kaldırdı, sonra yana saptı, ben de yana saptım. O hızlandı, ben de hızlandım. Koşmaya başladı, ben de koştum. Daha da hızlı koşmaya başladı, ben de daha da hızlandım. Onu geçtim, içeri girdim. Daha uzanmıştım ki o da içeri girdi." 'Ne oluyor ey Ayşe, göğsün inip kalkıyor, karnın da şişmiş bulunuyor.' 'Anam-babam sana feda olsun ey Allah'ın Rasûlü.' dedim ve ben de ona (durumu) bildirdim. 'O benim önümde gördüğüm karartı sen miydin?' dedi. Ben 'Evet.' dedim. Göğsüme vurdu, canım yandı …” [32]

Cevap: İlk olarak, Âişe annemizin kendisi Peygamberin hiçbir kişiye vurmadığını söylüyor. [3] Buna göre bu hadisteki vurma başka bir neden yüzünden yapılmıştır ve Âişe yukardaki hadisteki vurmayı gerçek bir vurma olarak algılamamış.

İkinci olarak, hadiste ‘lehede’ kelimesi geçiyor. Bu kelimenin anlamı ‘kapalı bir el ile yitmek’tir. [33]

Üçüncü olarak, Peygamber bir kişinin şüphesini gidermek için böyle iterdi. Yani bir şey anlatırdı ve sonrası hafif bir itme ile bunu pekiştirirdi. Bunun pek çok örneği vardır:

Übeyy b. Ka'b (r.a)'tan rivayet edilmiştir: “Mescitteydim. Birisi içeri girip namaza durdu. Tanımadığım bir kıraat okudu. Sonra başka biri içeri girdi. O da, arkadaşının okuduğundan başka bir kıraat okudu. Namazı bitirdiğimiz zaman her birden Resûlullah (s.a.v.)'in yanma girdik. Ben: “Bu kimse, namazda benim tanımadığım bir kıraat okudu. Sonra öteki girdi. O da, arkadaşının okuduğundan başka bir kıraat okudu' dedim. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.), onlara okumalarını emir buyurdu. Onlar da okudular. Peygamber (s.a.v.) onların ikisinin de okuyuşlarını beğendi. Bunun üzerine içime Peygamber (s.a.v.)'i öyle bir tekzîb etmek geldi ki, böylesi câhiliyet devrinde bile gönlüme esmedi. Resûlullah (s.a.v.) beni kaplayan bu (kötü) hâli hissedince, göğsüme vurdu. Bunun üzerine benden bir ter boşandı. Sanki korkudan Yüce Allah'ı görüyor gibiydim.” [34]

Bakın burada Übeyy bu vurmayı hiç kötü almıyor. Allah’ı görür gibiydim diyor. Yani bunun sinirden veya ceza için vurmak ile alakası yok. Yine başka bir hadiste Peygamber bir kişinin bacağına vuruyor ama bunu da yine öğüt vermek için yapıyor, ceza veya sinirden değil. [35] Yine bir sahâbî savaşmaya gitmek istiyor ama at üzerinde iyi olmadığı için Peygamberin yanına geliyor ve Peygambere bunu söylüyor. Peygamberimiz de onun göğsüne şiddetle vuruyor hatta parmak izlerinin kaldığını söylüyor bu sahâbî. Bundan sonra Peygamber duâ ediyor o kişiye. [36] Bu Peygamberin sinirden yapmadığını ama sünnetindeki bir özellik olduğunu gösteriyor.

İddia III: Peygamber bir kadını dövmek için el kaldırmıştır:

Abbâs ibn Sehl'den; o da Bâbası Sehl ibn Sa'd ile Ebû Useyd'den nakletti: “Bu ikisi şöyle demişlerdir: Peygamber (sallallahü aleyhi ve sellem), Şerâhîl kızı Umeyme ile evlendi Bu kadın Peygamber'in huzuruna girdirildiğinde, Peygamber elini kadına doğru uzatıp yaydı. Kadın bu hareketten hoşlanmamış gibi davrandı. Bunun üzerine Peygamber, Ebû Useyd'e o kadını çehizleyip hazırlamasını ve ona râzıkî denilen iki kat elbise giydirmesini emretti.” [37]

Peygamber bu kadına vurmak için el uzattı.

Cevap: Bu hadis farklı bir şekilde de aktarılmıştır. Bu aktarmada Peygamberin kadını sakinleştirmek için elini uzattığı yazılıyor. [38] Yani dövmek gibi bir durum yok, bu apaçık bir iftiradır. Zaten daha önce koyduğum gibi Peygamberimiz hiçbir zaman bir kadına vurmamıştır ve bu hadiste kadına vurması için hiçbir sebep yoktur, Nisâ 34’teki şartlar bile yok.

İddia IV: Âyette kadın itaatsizken hemen dövülebileceğini söylüyor nitekim ‘ve’ deniliyor ‘sonra’ değil.

Cevap: Bunun sırayla olduğunu Hz. Ali'den biliyoruz nitekim kendisi bunun bir sırayla olduğunu söylemiştir. [11]

İddia V: "Erkeğe, hanımını ne sebeple dövdüğü sorulmaz." [39]

Bu hadise göre koca hanımına istediği gibi vurabilir.

Cevap: İlk olarak, bu hadis zayıftır. [40-1] İbn Kesîr gibi muhaddisler bunun zayıf olduğunu söylemişlerdir. [40-2]

İkinci olarak, bu hadis şöyle anlaşılabilir: Nisâ 34'teki sebepler meydana gelmiştir, koca hanımına vurmuştur başka birisi de gelip niye vurdun diye soruyordur. İşte hadis bunu yasaklıyor. İşte başka insanlara magazin olmasınlar diye hadis bunu söylemiş olabilir. [41]

Kaynaklar:

1. Bedreddin Çetiner, Esbab-ı Nüzul, Çağrı Yayınları, c. 1, s. 272-3; Vehbe Zühaylî, Tefsirü'l-Münir, c. 3, s. 51; Kurtûbî, Câmiʿli-ahkâmi'l-Kurʾân, Nisâ, 4/34 tefsiri.

2. Ahzâb, 33/36.

3. Buhârî, Câmi'u's-sahîh, Nikâh, 93; Müslim, Câmiʿu's-sahîh, Faziletler, 20, 2328; İbn Mâce, Es-Sünen, Nikâh, 51, 1984.

4. Nûr, 24/2.

5. Nisâ, 4/19.

6. İbn Hacer, Fethu'l-Bâri, X, 379-380.

7. Tirmizî, Es-Sünen, Radâ, 11.

8. Bakara, 2/229.

9. Vehbe Zühaylî, Tefsirü'l-Münir, c. 3, s. 52-54. Dövmenin helak edici olmasıyla şunu da ekleyelim: "Dövme, belirtilen sınırları aşar da zarar verici, kalıcı iz bırakıcı hale dönüşürse medenî ve cezaî sorumluluğu vardır.", Rabi', "Te'dîbü'z-zevceti beyne'ş-şerîati'l-İslâmîyye ve Kânûni'l-ehvâli'ş-şahsiyye ve'l-kânûni'l cinâiyye", s. 47-65.

10. Kurtûbî, a.g.e., Nisâ, 4/34 tefsiri.

11. Fahrüddin er-Râzî, Mefâtîhu'l-gayb, Nisâ, 4/34 tefsiri.

12. Bakara, 2/229, 231; Nisâ, 4/1, 19; Nahl, 16/80; Rûm, 30/21; Tegabün, 64/14; Buhârî, a.g.e., Enbiyâ, 1, 3644, Nikâh, 80, 3650, Tefsîr, Şems, 1, 4942; Müslim, a.g.e., Radâ, 59-61, 65, Cennet, 49, Fezâil, 79; Ebû Davûd, Es-Sünen, Nikâh,40- 42, Sünnet, 15; İbn Mâce, a.g.e., 5, 50-51; Tirmizî, a.g.e., İman, 6, Radâ, 11, Tefsir, 3087; Celalledin Es-Suyûtî, el-Câmi'u's-sagir, 1647; Ahmed b. Hanbel, Müsned, 2/250, 472; vs.

13. Ahzâb, 33/21.

14. Es-Suyûtî, a.g.e., 2/2129.

15. Münâvî, Feyzü'l-Kadîr, V, 126-661.

16. Ebû Davûd, a.g.e., Talâk, 54, 2228.

17. Müslim, a.g.e., Talâk, 6, 36. Peygamberin erkeklerin eşlerini dövmesi hususunda farklı tepkisi de şöyle olmuştur: "Şammas b. Kays'ın karısını dövüp karısının da Resûlullah'a gelmesi durumunda, Resûlullah kadının boşanma isteğini dikkate almış, Şammas bin Kays'ı çağırtıp boşamasını istemiştir.", Nesâî, Es-Sünen, Talâk, 53.

18. Nisâ, 4/36.

19. Celâleddin es-Suyûtî ve Celâleddin el-Mahallî, Celâleyn, Nisâ, 4/36 tefsiri; Fahrüddin er-Râzî, a.g.e., Nisâ, 4/36 tefsiri

20. Müslim, a.g.e., Lian, 16.

21. İbn Arabî, Ebu Bekr Muhammed b. Abdullah, Ahkâmu'l-Kur'an, Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, I, 536-538.

22. Bakara, 2/229; eş-Şevkânî, Neylü'l-Evtâr, VI, 246; İbn Âbidîn, Reddu'l-Muhtâr 'ala'd-Dürri'l-Muhtâr, III, 439-465.

23. Bu paragraf belirtilen linkten alınmıştır: https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2019/01/nisa-34-kuranda-kadini-dovme/

24. "Eğer kadının ıslah olması umulmuyorsa koca hiçbirisine başvurmaz." Şimşek, M. Sait, Hayat Kaynağı Kur'ân Tefsiri, Beyan Yayınları, İstanbul-2012, I, 503.

25. Ebû Dâvûd, a.g.e., Talâk, 3, 2178; İbn Mâce, a.g.e., Talâk, 1, 2018.

26. https://www.hurriyet.com.tr/demeti-tokatlamak-6126908

27. https://www.hurriyet.com.tr/dunya/esim-beni-dovmuyor-diye-mahkemeye-basvurdu-14797392

28. Köse, Genetiğiyle Oynanmış Kavramlar ve Aile Medeniyetinin Sonu, s. 332-335.

29. Mâtürîdî, Teʾvîlâtü'l-Kurʾân, c. 3, s. 187. Yine bu konuda Zühaylî şöyle buyuruyor: "… kocaları, karıları üzerinde emir kabul ederek bu hakkı hâkimlere değil de şahitlere ve delillere gerek kalmadan kocalara vermiştir.", Vehbe Zühaylî, a.g.e., c. 3, s. 57.

30. Vehbe Zühaylî, Fıkıh Ansiklopedisi, c. 10, s. 92.

31. İbnü'l-Cevzî, Zadü'l-Mesir fi İlmi't-Tefsir, Nisâ, 4/34 tefsiri.

32. Müslim, a.g.e., Cenazeler, 103, 974.

33. Lanes Lexicon, s. 2676.

34. Ebû Dâvûd, a.g.e., Vitr, 17, 1460.

35. Müslim, a.g.e., Namaz, 241-4, 648.

36. Buhârî, a.g.e., Cihad, 153, 3020.

37. Buhârî, a.g.e., Talâk, 3, 5256.

38. Buhârî, a.g.e., Talâk, 3, 5255.

39. Ebû Dâvûd, a.g.e., Nikâh 43, 2147; İbn Mâce, a.g.e., Nikâh, 51.

40. https://discover-the-truth.com/2013/12/23/refuting-the-allegation-that-muhammed-hit-his-wife-aisha-and-more/

41. AKALIN İsa, “Erkeğe, Karısını Niçin Dövdüğü Sorulmaz” Rivâyetinin Merfûʿ Hadîs – Mevkûf Hadîs İltibası Açısından Tahlil. [İnternetten okuma için: http://isamveri.org/pdfdrg/D02918/2015_26/2015_26_AKALINI.pdf]

42. https://icraa.org/does-islam-allow-wife-beating/#_ftn7

43. Cahiliye devrinde kadına şiddet hakkında şu okunabilir: KÖSE Feyza, Cahiliye’den İslâm’a Kadına Yönelik Şiddet, 30 Haziran, 2018. [İnternetten okuma için: https://dergipark.org.tr/tr/pub/cuilah/issue/38146/440573]